

Sygn .akt III AUa 431/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 lipca 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Alicja Sołowińska (spr.)

Sędziowie: SA Teresa Suchcicka

SO del. Tomasz Madej

Protokolant: Ewa Daniluk

po rozpoznaniu na rozprawie 10 lipca 2018 r. w B.

sprawy z odwołania D. M.

przy udziale zainteresowanego H. M.

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

o ustalenie podlegania ubezpieczeniom społecznym rolników

na skutek apelacji wnioskodawcy D. M.

od wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z 15 lutego 2018 r. sygn. akt IV U 1334/17

oddala apelację.

SSO Tomasz Madej SSA Alicja Sołowińska SSA Teresa Suchcicka

Sygn. akt III AUa 431/18

UZASADNIENIE

Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego decyzją z 8 września 2017 r. (znak: (...) -PU.402.388.2017), wydaną na podstawie art. 36 ust. 1 pkt 1 oraz art. 3a ust. 1, art. 6 pkt 2, art. 8 ust. 1, ust. 2 i ust. 2a i art. 17 ust. 1 i ust. 3 Ustawy z 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz.U. z 2016 r., poz. 277 z późn. zm.), stwierdził ustanie wobec D. M. ubezpieczenia społecznego rolników w zakresie ubezpieczenia wypadkowego, chorobowego i macierzyńskiego oraz emerytalno-rentowego w okresach: od 16 czerwca 1997 r. do 15 września 1997 r., od 15 czerwca 1998 r. do 14 września 1998 r., od 7 czerwca 1999 r. do 31 sierpnia 1999 r., od 1 kwietnia 2000 r. do 30 czerwca 2000 r., od 23 lipca 2001 r. do 19 października 2001 r., od 4 lipca 2002 r. do 29 września 2002 r., od 7 lipca 2003 r. do 28 września 2003 r. Organ rentowy stwierdził ustanie ubezpieczenia społecznego rolników ubezpieczonego jako domownika, ponieważ odwołujący podjął w tych okresach pracę sezonową na terytorium Niemiec i podlegał z tego tytułu ubezpieczeniu społecznemu, co zostało potwierdzone w formularzu E 205 DE wystawionym 1 czerwca 2017 r. przez niemiecką instytucję ubezpieczeniową.

Kolejną decyzją z tej samej daty (znak: (...) -PU.402.389.2017), wydaną na podstawie art. 36 ust. 1 pkt 1, art. 4 ust. 2 Ustawy z 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz.U. z 2016 r., poz. 277 ze zm.) oraz art. 11 ust. 1, art. 13 ust. 3 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.Urz. UE L 166/1 z 30 kwietnia 2004 r.), Rozporządzenia nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczącego wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.Urz. UE L 284/1 z 30 października 2009 r.) oraz Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 988/2009 z 16 września 2009 r. (Dz.Urz. UE L 284/43 z 30 października 2009 r.), Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego stwierdził ustanie wobec D. M. ubezpieczenia społecznego rolników w zakresie ubezpieczenia wypadkowego, chorobowego i macierzyńskiego oraz emerytalno-rentowego w okresach: od 5 lipca 2004 r. do 30 września 2004 r., od 5 lipca 2005 r. do 2 listopada 2005 r., od 19 czerwca 2006 r. do 25 czerwca 2006 r., od 21 października 2006 r. do 22 października 2006 r., od 13 czerwca 2007 r. do 9 października 2007 r., od 3 czerwca 2008 r. do 28 września 2008 r., ponieważ D. M. był zatrudniony na terytorium Niemiec i podlegał z tego tytułu ubezpieczeniu społecznemu, co zostało potwierdzone w formularzu E 205 DE wystawionym 1 czerwca 2017 r. przez niemiecką instytucję ubezpieczeniową.

Decyzją z tej samej daty (znak: (...) -PU.402.390.2017), wydaną na podstawie art. 36 ust. 1 pkt 1 oraz art. 3a ust. 1, art. 5a ust. 1, art. 8 ust. 1, ust. 2 i ust. 2a oraz art. 17 ust. 1 i ust. 3 Ustawy z 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz.U. z 2016 r., poz. 277 ze zm.), Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego stwierdził ustanie wobec D. M. ubezpieczenia społecznego rolników w zakresie ubezpieczenia wypadkowego, chorobowego i macierzyńskiego oraz emerytalno-rentowego od 20 kwietnia 2010 r. oraz ustanie obowiązku opłacania składek od tego dnia. Rolniczy organ rentowy stwierdził, że po weryfikacji okresów podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników na podstawie formularza E 205 DE z 1 czerwca 2017 r. niemieckiej instytucji ubezpieczeniowej, w którym zostały wykazane okresy zatrudnienia na terenie Niemiec i rozpoczęciu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej zgodnie z wnioskiem z 12 kwietnia 2010 r. o wpis do Ewidencji Działalności Gospodarczej oraz zaświadczeniem z 13 kwietnia 2010 r. o wpisie do ewidencji działalności gospodarczej, wydanym przez Burmistrza Miasta K., odwołujący nie wypełnił wymogów art. 5a ust. 1 ww. ustawy, tj. nie miał nieprzerwanego co najmniej 3-letniego okresu ubezpieczenia społecznego rolników z mocy ustawy bezpośrednio przed rozpoczęciem pozarolniczej działalności gospodarczej. Jednocześnie rolniczy organ rentowy poinformował o obowiązku zgłoszenia do ubezpieczenia społecznego w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych w okresie prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej.

D. M. wniósł o zmianę zaskarżonych decyzji i stwierdzenie podlegania ubezpieczeniom społecznym rolników we wskazanych okresach oraz zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Rolniczy organ rentowy wniósł o ich oddalenie.

Sąd Okręgowy w Olsztynie wyrokiem z 15 lutego 2018 r. oddalił odwołanie.

Sąd Okręgowy ustalił, że H. M., brat D. M., prowadzi gospodarstwo rolne w miejscowości K., obecnie o powierzchni 80 ha. Jest zgłoszony do ubezpieczeń społecznych jako rolnik. Odwołujący D. M. został objęty od 2 kwietnia 1997 r. ubezpieczeniem społecznym rolników jako domownik z tytułu wykonywania stałej pracy w gospodarstwie rolnym swojego brata H. M.. 14 kwietnia 2010 r. do rolniczego organu rentowego wpłynęły dokumenty stwierdzające, że od 20 kwietnia 2010 r. odwołujący rozpoczął prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej. Ponieważ z dokumentacji zawartej w aktach sprawy wynikało, że zostały spełnione warunki do dalszego podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników przy jednoczesnym prowadzeniu pozarolniczej działalności gospodarczej, rolniczy organ rentowy decyzją z 19 kwietnia 2010 r. stwierdził spełnienie przez ubezpieczonego warunków do dalszego podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników po podjęciu pozarolniczej działalności gospodarczej. 20 kwietnia 2017 r. odwołujący złożył w Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego wniosek o prawo do renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym. Wskazał w nim, że jest domownikiem w gospodarstwie rolnym brata. Do wniosku dołączył dokumentację potwierdzającą jego staż ubezpieczeniowy, w tym wskazującą, że pracował za granicą. 28 lipca 2017

r. do rolniczego organu rentowego wpłynęła uwierzytelniona kopia formularza E 205 DE potwierdzającego okresy ubezpieczenia odwołującego w Niemczech przesłana przez niemiecką instytucję D. R. B. B.. Zgodnie z treścią formularza E 205 DE odwołujący był objęty ubezpieczeniem emerytalnym na terenie Niemiec w okresach: od 29 października 1980 r. do 30 czerwca 1981 r., od 15 marca 1993 r. do 14 czerwca 1993 r., od 15 lipca 1994 r. do 30 sierpnia 1994 r., od 20 czerwca 1995 r. do 11 września 1995 r., od 10 czerwca 1996 r. do 31 sierpnia 1996 r., od 16 czerwca 1997 r. do 15 września 1997 r., od 15 czerwca 1998 r. do 14 września 1998 r., od 7 czerwca 1999 r. do 31 sierpnia 1999 r., od 1 kwietnia 2000 r. do 30 czerwca 2000 r., od 23 lipca 2001 r. do 19 października 2001 r., od 4 lipca 2002 r. do 29 września 2002 r., od 7 lipca 2003 r. do 28 września 2003 r., od 5 lipca 2004 r. do 30 września 2004 r., od 5 lipca 2005 r. do 2 listopada 2005 r., od 19 czerwca 2006 r. do 22 października 2006 r., od 13 czerwca 2007 r. do 9 października 2007 r., od 3 czerwca 2008 r. do 28 września 2008 r. Łącznie te okresy wyniosły 68 miesięcy.

W toku prowadzonego postępowania wyjaśniającego przed organem rentowym odwołujący potwierdził okresy pracy w Niemczech wskazane na formularzu E 205 DE. Po raz pierwszy do pracy do Niemiec pojechał w wieku 19 lat. Był tam skierowany przez Urząd Pracy. Wykonywał wówczas zatrudnienie sezonowe u rolników, zwykle trwało ono 3 miesiące. W późniejszym okresie do pracy za granicę wyjeżdżał wraz z bratem. W tym czasie poszukiwali także maszyn rolniczych, przydatnych do pracy w gospodarstwie rolnym H. M.. Na weekendy wracał do domu. Początkowo odwołujący był zgłoszony do ubezpieczeń społecznych rolników jako domownik u rodziców, a dopiero potem u brata.

Brat odwołującego H. M., choć sam wielokrotnie zgłaszał swoje zatrudnienie poza granicami kraju, nie zgłosił organowi rentowemu faktu podjęcia przez odwołującego pracy najemnej na terenie Niemiec. Tylko raz (w czerwcu 2006 r.) odwołujący poinformował KRUS o podjęciu pracy na terenie Niemiec, w następstwie czego został wyłączony z ubezpieczenia społecznego rolników od 26 czerwca 2006 r. do 20 października 2006 r.

Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, zaskarżonymi decyzjami znak: (...) -PU.402.388.2017 i (...) -PU.402.389.2017, stwierdziła ustanie ubezpieczenia społecznego rolników odwołującego w okresach zatrudnienia w Niemczech, tj.: od 16 czerwca 1997 r. do 15 września 1997 r., od 15 czerwca 1998 r. do 14 września 1998 r., od 7 czerwca 1999 r. do 31 sierpnia 1999 r., od 1 kwietnia 2000 r. do 30 czerwca 2000 r., od 23 lipca 2001 r. do 19 października 2001 r., od 4 lipca 2002 r. do 29 września 2002 r., od 7 lipca 2003 r. do 28 września 2003 r. (decyzja nr: (...) -PU.402.388.2017) oraz od 5 lipca 2004 r. do 30 września 2004 r., od 5 lipca 2005 r. do 2 listopada 2005 r., od 19 czerwca 2006 r. do 25 czerwca 2006 r., od 21 października 2006 r. do 22 października 2006 r., od 13 czerwca 2007 r. do 9 października 2007 r. oraz od 3 czerwca 2008 r. do 28 września 2008 r. (decyzja nr: (...) -PU.402.389.2017). W tej sytuacji przerwa w ubezpieczeniu społecznym rolników odwołującego spowodowana wyłączeniem tych okresów sprawiła, że na dzień 20 kwietnia 2010 r. odwołujący nie wykazał 3-letniego okresu podlegania temu ubezpieczeniu, aby nadal podlegać ubezpieczeniu społecznemu rolników przy jednoczesnym prowadzeniu pozarolniczej działalności gospodarczej. Kolejną decyzją (znak: (...) -PU.402.390.2017) rolniczy organ rentowy stwierdził ustanie ubezpieczenia społecznego rolników odwołującego od 20 kwietnia 2010 r., tj. od dnia rozpoczęcia prowadzenia działalności gospodarczej. Z kolei decyzją z 26 października 2017 r. Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, na podstawie art. 59 ust. 3 w związku z art. 36 i art. 52 ust. 1 Ustawy z 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (tekst jedn. Dz.U. z 2016 r., poz. 277 ze zm.) w związku z art. 83 ust. 6 Ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn. Dz.U. z 2017 r., poz. 1778 ze zm.), zmienił w części zaskarżoną decyzję z 8 września 2017 r. (znak: (...) -PU.402.388.2017) o ustaniu ubezpieczenia społecznego rolników odwołującego w ten sposób, że z uwagi na art. 3a ust. 1 i art. 4 ust. 2 Ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników obowiązujące w okresie, którego dotyczy decyzja:

1. w części I i II:

pkt 1: zamiast okresu od 16 czerwca 1997 r. do 15 września 1997 r. zastąpił okresem od 1 lipca 1997 r. do 15 września 1997 r.;

pkt 2: zamiast okresu od 15 czerwca 1998 r. do 14 września 1998 r. zastąpił okresem od 1 lipca 1998 r. do 14 września 1998 r.;

pkt 3: zamiast okresu od 7 czerwca 1999 r. do 31 sierpnia 1999 r. zastąpił okresem od 1 lipca 1999 r. do 31 sierpnia 1999 r.;

pkt 5: zamiast okresu od 23 lipca 2001 r. do 19 października 2001 r. zastąpił okresem od 1 października 2001 r. do 19 października 2001 r.;

2. w części I i II anulował punkty 6 i 7 dotyczące ustania ubezpieczenia wypadkowego, chorobowego i macierzyńskiego oraz ubezpieczenia emerytalno-rentowego w okresach od 4 lipca 2002 r. do 29 września 2002 r. oraz od 7 lipca 2003 r. do 28 września 2003 r.;

3. w części I i II pkt 4 pozostał bez zmian.

Decyzją z 14 września 2017 r. odwołujący został ponownie objęty ubezpieczeniami społecznymi rolników od 1 lutego 2017 r. w związku z wykonywaniem pracy w gospodarstwie rolnym brata.

Sąd Okręgowy zaznaczył, że w toku postępowania odwołujący nie kwestionował faktu, że w okresach stwierdzonych w zaświadczeniu niemieckiej instytucji ubezpieczeniowej w postaci formularza E 205 DE wykonywał prace najemne na terenie N. i w tym czasie był objęty ubezpieczeniem emerytalnym na terenie Niemiec. Odwołujący wskazywał jednak, że w przeciwieństwie do jego brata rolnika, on jako domownik, choć informował o tym fakcie rolniczy organ rentowy, nie został w tych okresach wyłączony z rolniczego ubezpieczenia społecznego, wobec czego w tych okresach powinien być objęty rolniczym ubezpieczeniem społecznym. Zdaniem Sądu, wbrew twierdzeniom odwołującego, rolnicze ubezpieczenie społeczne obejmuje co do zasady posiadających obywatelstwo polskie rolników, prowadzących gospodarstwa rolne o powierzchni powyżej 1 ha przeliczeniowego lub dział specjalny produkcji rolnej w rozumieniu przepisów podatkowych oraz pracujących w nim domowników. W okresie pracowniczego zatrudnienia rolnik czy domownik rolnika nie podlega ubezpieczeniu społecznemu rolników wobec pierwszeństwa ubezpieczenia pracowniczego przed rolniczym (art. 7 i art. 16 Ustawy z 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu rolników). Nie ma znaczenia wymiar czasu pracy obowiązujący zatrudnionego rolnika czy domownika, będącego również pracownikiem. Skoro ubezpieczenie pracownicze wyłącza ubezpieczenie społeczne rolników, to wydane przez rolniczy organ rentowy decyzje są zasadne, gdyż ubezpieczony w określonych w tych decyzjach okresach pozostawał w stosunku pracy. We wskazanych okresach odwołujący wykonywał również pracę na terenie Niemiec. W przypadku wykonywania pracy poza obszarem Rzeczypospolitej Polskiej zastosowanie znajdują przepisy Rozporządzenia Rady (EWG) nr 1408/71 z 14 czerwca 1971 r. w sprawie stosowania systemów zabezpieczenia społecznego do pracowników najemnych, osób prowadzących działalność na własny rachunek i do członków ich rodzin przemieszczających się we Wspólnocie, jak również Rozporządzenia Rady (EWG) Nr 574/72 z 21 marca 1972 r. w sprawie wykonywania w/w rozporządzenia. Podstawową zasadą rozporządzenia 1408/71 jest podleganie ustawodawstwu tylko jednego państwa członkowskiego (art. 13 ust. 1), przy czym w przypadku pracowników migrujących zasadę tę precyzuje art. 13 ust. 2 lit. a wskazujący, że pracownik najemny zatrudniony na terytorium jednego Państwa Członkowskiego podlega ustawodawstwu tego państwa, nawet jeżeli zamieszkuje na terytorium innego Państwa Członkowskiego lub jeżeli przedsiębiorstwo lub pracodawca, który go zatrudnia ma swoją zarejestrowaną siedzibę lub miejsce prowadzenia działalności na terytorium innego Państwa Członkowskiego (lex loci laboris). Zasadnie zatem rolniczy organ rentowy zaznaczył, że wraz z wejściem Polski do Unii Europejskiej uległa zmianie sytuacja prawna w zakresie zabezpieczenia społecznego osób zamieszkałych w Polsce i podejmujących zatrudnienie w innych państwach członkowskich (tzw. pracowników migrujących). Do pracowników tych mają zastosowanie nie tylko polskie przepisy ubezpieczeniowe, ale także przepisy wspólnotowe w zakresie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, m.in. Rozporządzenie Rady (EWG) nr 1408/71. Te unijne akty prawne były do 30 kwietnia 2010 r. podstawowymi aktami prawnymi Unii Europejskiej w zakresie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego poszczególnych państw członkowskich. Pierwsze z nich jest zbiorem norm, które m.in. rozstrzygały, w którym z państw członkowskich pracownik migrujący podlegał ubezpieczeniu społecznemu, tj. do systemu którego państwa powinny być odprowadzane składki na ubezpieczenie społeczne i z którego systemu przysługiwały świadczenia. Przepisy art. 13 ust. 1 i art. 13 ust. 2 lit. a Rozporządzenia (EWG) nr 1408/71 stanowią, że z uwagi na wynikającą z prawa wspólnotowego zasadę jednego ustawodawstwa, pracownik zatrudniony na terytorium Państwa Członkowskiego podlegał ustawodawstwu

tego państwa, nawet jeżeli zamieszkiwał na terytorium innego Państwa Członkowskiego lub jeżeli przedsiębiorstwo lub pracodawca, który go zatrudniał miał swoją zarejestrowaną siedzibę, miejsce prowadzenia działalności lub znajdował się na terytorium innego Państwa Członkowskiego. Nowe przepisy, które weszły w życie 1 maja 2010 r., zastąpiły dotychczasowe regulacje obowiązujące w zakresie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, czyli Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.U. UE L 166, poz. 1 z 30 kwietnia 2004 r. ze zm.), Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z 16 września 2009 r. dotyczące wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.U. UE L 284 poz. 1 z 30 października 2009 r. ze zm.), Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 988/2009 z 16 września 2009 r. zmieniające rozporządzenie (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego oraz określające treść załączników (Dz.U. UE L Nr 284, str. 43). Przepisy te nie wprowadziły zasadniczych zmian w koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego państw członkowskich. Są one oparte na tych samych zasadach i technikach koordynacji, na których opierały się przepisy Rozporządzeń (EWG) nr 1408/71 i nr 574/72 i nadal potwierdzają zasadę jednego ustawodawstwa wynikającą z prawa wspólnotowego. Rozporządzenia te wydano, uwzględniając Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską. Są one łącznikami między systemami krajowymi, mającymi ułatwić obywatelom państw członkowskich przemieszczanie się w granicach UE, przy zachowaniu ich uprawnień w zabezpieczeniu społecznym. Obowiązująca moc rozporządzeń w państwach członkowskich Unii Europejskiej i w obrębie Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Szwajcarii nie oznacza natomiast unifikacji systemów zabezpieczenia społecznego. Unia Europejska nie realizuje bowiem jednolitego dla wszystkich państw członkowskich modelu polityki społecznej ani nie ustala odgórnie płac minimalnych czy minimum socjalnego. Państwa członkowskie zachowują prawo do tworzenia własnych systemów ubezpieczeń społecznych, określania wysokości składek i świadczeń, a także warunków ich nabywania lub ustalania wieku emerytalnego itp. Każde państwo członkowskie najpierw stosuje własne ustawodawstwo, a dopiero gdy wewnętrzne przepisy danego państwa członkowskiego są sprzeczne z przepisami wspólnotowymi lub nie regulują danego zagadnienia, pierwszeństwo mają wskazane rozporządzenia.

Sąd Okręgowy zaznaczył, że zgodnie z art. 11 ust. 1 i art. 11 ust. 3a Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, z uwagi na wynikającą z prawa wspólnotowego zasadę jednego ustawodawstwa, osoba wykonująca pracę najemną lub pracę na własny rachunek na terytorium jednego państwa podlega jego ustawodawstwu, nawet jeżeli zamieszkuje na terytorium innego państwa. Jak wskazał Sąd Okręgowy, ubezpieczenie społeczne rolników pełni rolę ubezpieczenia dopełniającego w stosunku do innych systemów ubezpieczeń. Oznacza to, że osoby prowadzące działalność rolniczą lub wykonujące pracę w gospodarstwie rolnym jako domownicy, są obejmowane ubezpieczeniem w KRUS dopiero wówczas, gdy poza spełnieniem warunków dla tego ubezpieczenia, nie spełniają jednocześnie warunków do objęcia ubezpieczeniem z innego tytułu, w szczególności z tytułu pracy najemnej. Reasumując, osoba, która prowadzi gospodarstwo rolne na terytorium Polski lub stale pomaga rolnikowi w prowadzeniu gospodarstwa jako domownik podlega polskim przepisom o ubezpieczeniu społecznym rolników bez względu na to, czy posiada obywatelstwo polskie czy innego państwa członkowskiego. Niemniej, w przypadku podjęcia pracy najemnej, zarówno stałej, jak i sezonowej (jak w wypadku odwołującego), zarówno przy stosowaniu ustawodawstwa polskiego, jak obcego rozstrzygnięcie w zakresie dalszego podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników jest tożsame, tj. ubezpieczenie rolnicze ustaje z dniem podjęcia pracy. Ponadto osoba podlegająca ubezpieczeniu społecznemu rolników, która wyjeżdża do innego państwa członkowskiego w celach zarobkowych, jest zobowiązana do bieżącego powiadomienia o tym fakcie jednostki KRUS właściwej dla miejsca położenia gospodarstwa rolnego w celu wyłączenia z ubezpieczenia społecznego rolników.

Zdaniem Sądu Okręgowego skoro ubezpieczenie pracownicze wyłącza ubezpieczenie społeczne rolników, to wydane przez rolniczy organ rentowy decyzje są właściwe, gdyż ubezpieczony we wskazanych w tym decyzjach okresach pozostawał w stosunku pracy i z tego tytułu podlegał niemieckiemu ubezpieczeniu społecznemu stwierdzonemu przez właściwą niemiecką instytucję ubezpieczeniową. Zgodnie zaś z art. 3a ust. 1 Ustawy o ubezpieczeniu społecznym

rolników w brzmieniu obowiązującym do 30 września 2009 r. ubezpieczenie społeczne rolników ustaje z końcem kwartału, w którym ustały okoliczności uzasadniające podleganie temu ubezpieczeniu.

Sąd podkreślił, że wbrew twierdzeniom zawartym w odwołaniu i podnoszonym w toku prowadzonego postępowania, odwołujący nie informował rolniczego organu rentowego o podjęciu pracy najemnej na terenie Niemiec, choć (wbrew jego zapewnieniom) wiedział o tym obowiązku. Zawiadomienie takie złożył raz w 2006 r., w efekcie czego został wyłączony z ubezpieczenia społecznego rolników w okresie od 26 czerwca 2006 r. do 20 października 2006 r. O innych okresach zatrudnienia odwołującego na terenie Niemiec (w latach 1993-2008) rolniczy organ rentowy powziął informację dopiero w kwietniu 2017 r, kiedy odwołujący złożył wniosek o ustalenie prawa do renty rolniczej, wskazując okresy zatrudnienia, w tym te za granicą. Sąd nie uznał za wiarygodne zeznań odwołującego, jego żony i brata w zakresie, w jakim twierdzili, że rolniczy organ rentowy posiadał wiedzę o wyjazdach odwołującego do pracy za granicę i nic w związku z tym nie zrobił. Na tę okoliczność odwołujący nie przedłożył żadnych dowodów, a w aktach rentowych znajduje się jedynie jego zgłoszenie z 2006 r. Z tego względu Sąd Okręgowy uznał, że rolniczy organ rentowy zasadnie stwierdził ustanie ubezpieczenia społecznego rolników odwołującego w spornych okresach w latach 1997-2008. W rezultacie powstała przerwa w ubezpieczeniu społecznym rolników spowodowana wyłączeniem spornych okresów, która spowodowała, że na 20 kwietnia 2010 r. odwołujący nie spełnił warunku posiadania 3-letniego okresu podlegania temu ubezpieczeniu koniecznego, by nadal podlegać ubezpieczeniu społecznemu rolników przy jednoczesnym prowadzeniu pozarolniczej działalności gospodarczej. Dlatego też kolejną decyzją (znak: (...) - PU.402.390.2017) rolniczy organ rentowy stwierdził ustanie ubezpieczenia społecznego rolników odwołującego od 20 kwietnia 2010 r., tj. od dnia rozpoczęcia prowadzenia działalności gospodarczej.

Sąd zaznaczył, że zgodnie z art. 1 Ustawy z 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników ubezpieczenie społeczne rolników obejmuje, na zasadach określonych w ustawie, rolników i pracujących z nimi domowników. W ubezpieczeniu wyodrębnia się: ubezpieczenie wypadkowe, chorobowe i macierzyńskie oraz ubezpieczenie emerytalno-rentowe. Przepisów tych nie stosuje się jednak do osoby, która podlega innemu ubezpieczeniu społecznemu lub ma ustalone prawo do emerytury lub renty, lub ma ustalone prawo do świadczeń z ubezpieczeń społecznych (art. 16 ust. 3 ustawy). Obowiązkowi ubezpieczenia społecznego rolników podlega więc osoba, która odpowiada ustawowej definicji rolnika lub jego domownika. Jednakże Ustawa o ubezpieczeniu społecznym rolników opiera się na zasadzie wykluczenia podlegania temu ubezpieczeniu w czasie podlegania innemu ubezpieczeniu społecznemu, zdefiniowanemu w art. 6 pkt 12 Ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników jako ubezpieczenie społeczne lub zaopatrzenie emerytalne określone w odrębnych przepisach (art. 7 ust. 1 in fine oraz art. 16 ust. 3 ustawy). Stosownie do treści art. 6 ust. 1 pkt 5 Ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, osoby prowadzące działalność gospodarczą podlegają z tego tytułu obowiązkowemu ubezpieczeniu społecznemu. Zgodnie z art. 8 ust. 6 ustawy za osobę prowadzącą pozarolniczą działalność uważa się między innymi osobę prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą na podstawie przepisów o działalności gospodarczej lub innych przepisów szczególnych. Oznacza to, że ubezpieczenie społeczne rolników pełni rolę ubezpieczenia dopełniającego w stosunku do innych systemów ubezpieczeń. Osoby prowadzące działalność rolniczą lub wykonujące pracę w gospodarstwie rolnym jako domownicy, są obejmowane ubezpieczeniem w KRUS dopiero wówczas, gdy poza spełnieniem warunków dla tego ubezpieczenia, nie spełniają jednocześnie warunków do objęcia ubezpieczeniem z innego tytułu, w tym przypadku z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej. Na podstawie art. 13 pkt 4 Ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych obowiązkowo ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu podlegają osoby prowadzące pozarolniczą działalność od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności do dnia zaprzestania wykonywania tej działalności, z wyłączeniem okresu, na który wykonywanie działalności zostało zawieszona na podstawie przepisów o swobodzie działalności gospodarczej. Właściwa wykładnia tych przepisów prowadzi do wniosku, że podleganie ubezpieczeniu społecznemu z innego tytułu „wyprzedza” ubezpieczenie rolnicze. Jest to oczywiste, jeśli władza publiczna partycypuje w przeważającej mierze w kosztach tego preferencyjnego (z racji wymiaru składek) systemu. Jak podkreślił Trybunał Konstytucyjny w wyroku z 13 marca 2006 r. (P 8/05; OTK-A 2006 nr 3, poz. 28), system ubezpieczenia społecznego rolników ma na celu zapewnienie tego ubezpieczenia jednoznacznie określonej grupie społecznej, dla której praca w gospodarstwie rolnym stanowi podstawowe źródło utrzymania.

Sąd Okręgowy zaznaczył, że zasada pierwszeństwa podlegania przez rolnika innemu niż rolnicze ubezpieczeniu społecznemu doznała wyłomu przez dodanie – Ustawą z 12 września 1996 r. o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz.U. nr 124, poz. 585 ze zm.) do Ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników z dniem 1 stycznia 1997 r. – art. 5a, stanowiącego, że rolnik lub domownik, który podlegając ubezpieczeniu społecznemu rolników w pełnym zakresie z mocy ustawy, nieprzerwanie przez co najmniej jeden rok, podejmował pozarolniczą działalność gospodarczą, nie będąc pracownikiem i nie pozostając w stosunku służbowym, podlegał nadal temu ubezpieczeniu. Mógł on jednak złożyć Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych lub Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego oświadczenie, że chce podlegać ubezpieczeniu społecznemu z racji prowadzonej działalności gospodarczej. Przepis ten dawał rolnikowi prawo do kontynuowania powstałego przed podjęciem działalności gospodarczej rolniczego ubezpieczenia społecznego, o ile spełniał w tym zakresie warunki określone w odrębnych przepisach. Z unormowania tego nie wynikała reguła pierwszeństwa podlegania rolniczym ubezpieczeniu społecznemu w przypadku jego zbiegu z innym tytułem ubezpieczenia społecznego, a jedynie możliwość dokonania przez zainteresowanego wyboru systemu ubezpieczenia społecznego (por. wyrok Sądu Najwyższego z 20 lutego 2006 r., I UK 172/05, OSNP 2007 nr 3-4, poz. 52). Wybór ten dotyczył tylko sytuacji, gdy dana osoba spełniała jednocześnie przesłanki objęcia rolniczym ubezpieczeniem społecznym i ubezpieczeniem społecznym z racji prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej, a można go było dokonać wyłącznie w momencie podejmowania tej ostatniej działalności (por. wyrok Sądu Najwyższego z 26 lipca 2006 r., III UK 46/06, OSNP 2007 nr 15-16, poz. 233) i to pod warunkiem uprzedniego (a więc bezpośrednio przed podjęciem pozarolniczej działalności gospodarczej), trwającego nieprzerwanie przynajmniej jeden rok podlegania z mocy ustawy ubezpieczeniu społecznemu rolników w pełnym zakresie, liczonego od dnia objęcia tym ubezpieczeniem (por. wyroki Sądu Najwyższego z 30 czerwca 2000 r., II UKN 618/99, OSNAP 2002 nr 1, poz. 27; z 17 listopada 2000 r., II UKN 54/00, OSNAP 2002 nr 12, poz. 290 oraz z 7 kwietnia 2006 r., I UK 223/05, OSNP 2007 nr 7-8, poz. 109).

Sąd zaznaczył, że okres nieprzerwanego trwającego przynajmniej jeden rok podlegania z mocy ustawy ubezpieczeniu społecznemu rolników w pełnym zakresie został – jako warunek kontynuacji tego ubezpieczenia przy jednoczesnym prowadzeniu pozarolniczej działalności gospodarczej – mocą Ustawy z 2 kwietnia 2004 r. o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. nr 91, poz. 873) od 2 maja 2004 r. zwiększony do co najmniej trzech lat. Według tej ustawy art. 5a Ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników miał brzmienie: rolnik lub domownik, który podlega ubezpieczeniu w pełnym zakresie z mocy ustawy nieprzerwanie przez co najmniej 3 lata, rozpocznie prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej opodatkowanej zgodnie z przepisami o zryczałtowanym podatku dochodowym lub rozpocznie współpracę przy prowadzeniu tej działalności, podlega nadal temu ubezpieczeniu, jeżeli nie jest pracownikiem i nie pozostaje w stosunku służbowym. Ponadto rolnik lub domownik, o którym mowa wyżej, podlegał nadal ubezpieczeniu, jeżeli w terminie 14 dni od dnia rozpoczęcia wykonywania pozarolniczej działalności gospodarczej lub rozpoczęcia współpracy przy prowadzeniu tej działalności złoży Kasie oświadczenie o kontynuowaniu tego ubezpieczenia oraz udokumentuje spełnienie warunków opodatkowania tej działalności w formie zryczałtowanego podatku dochodowego w terminie 7 dni od dnia otrzymania dokumentu ustalającego przez organ podatkowy tę formę opodatkowania. Niezachowanie któregokolwiek z terminów, o których mowa w ust. 2, jest równoznaczne z ustaniem ubezpieczenia z końcem kwartału, w którym rolnik lub domownik rozpoczął wykonywanie pozarolniczej działalności gospodarczej lub rozpoczął współpracę przy prowadzeniu tej działalności.

Sąd odwołał się do art. 5a Ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników w brzmieniu obowiązującym od 4 marca 2016 r. i stwierdził, że przepis ten także wskazuje na co najmniej 3-letni okres podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników. Sąd Okręgowy zaznaczył, że na dzień rozpoczęcia prowadzenia przez odwołującego pozarolniczej działalności gospodarczej, tj. 20 kwietnia 2010 r., odwołujący nie podlegał nieprzerwanie przez co najmniej trzy lata ubezpieczeniu społecznemu rolników z mocy ustawy wobec wyłączenia go w poszczególnych okresach w latach 1997-2008 z ubezpieczenia społecznego rolników związanego z zatrudnieniem za granicą. Niemożliwym byłoby zatem (w wypadku wiedzy organu rentowego o podjęciu przez odwołującego prowadzenia działalności gospodarczej) objęcie odwołującego rolniczym ubezpieczeniem społecznym w powołanym okresie. Wprawdzie początkowo organ rentowy decyzją z 19 kwietnia 2010 r. stwierdził spełnienie przez odwołującego warunków do dalszego podlegania

ubezpieczeniu społecznemu rolników po podjęciu pozarolniczej działalności gospodarczej, jednakże wówczas z dokumentacji zawartej w aktach sprawy wynikało, że zostały spełnione warunki do dalszego podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników. Ponowna analiza przebiegu ubezpieczenia odwołującego dała podstawy do ustalenia, że nie wykazał on wówczas warunków do objęcia go ubezpieczeniem społecznym rolników.

Sąd zaznaczył, że Ustawa z 2 kwietnia 2004 r. o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. nr 91, poz. 873), nadając nowe brzmienie art. 5a Ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, nie tylko wydłużyła okres nieprzerwanego podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników uprawniający osobę podejmującą pozarolniczą działalność gospodarczą do wyboru systemu ubezpieczenia społecznego, ale uzależniła także możliwość tego wyboru od formy opodatkowania wspomnianej pozarolniczej działalności gospodarczej. W myśl znowelizowanego ust. 1 tego artykułu rolnik lub domownik, który podlegał ubezpieczeniu społecznemu rolników w pełnym zakresie z mocy ustawy nieprzerwanie przez co najmniej 3 lata i rozpoczął prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej opodatkowanej zgodnie z przepisami o zryczałtowanym podatku dochodowym, podlegał nadal temu ubezpieczeniu, jeżeli nie był pracownikiem i nie pozostawał w stosunku służbowym. Stosownie do ust. 5 tego artykułu do dnia 14 lutego każdego roku rolnik lub domownik prowadzący pozarolniczą działalność gospodarczą lub współpracujący przy prowadzeniu tej działalności, podlegający ubezpieczeniu, zobowiązany był po rozliczeniu roku podatkowego złożyć w Kasie zaświadczenie właściwego organu podatkowego o wysokości należnego podatku za miniony rok. W świetle ust. 7 zmienionego art. 5a niezachowanie terminu, o którym mowa w ust. 5, o ile nadal prowadzona była pozarolniczą działalność gospodarcza, było równoznaczne z zaistnieniem okoliczności powodujących ustanie ubezpieczenia z końcem kwartału, w którym rolnik lub domownik zobowiązany był złożyć wspomniane zaświadczenie.

Zdaniem Sądu Okręgowego, pomimo nałożonego na ubezpieczonego obowiązku, odwołujący na przestrzeni lat nie przedkładał rolniczemu organowi rentowemu żadnych dokumentów potwierdzających prowadzenie działalności gospodarczej, w tym w szczególności nie przedłożył, stosownie do treści art. 5a ust. 5 Ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, zaświadczenia o formie opodatkowania prowadzonej działalności czy zaświadczenia właściwego urzędu skarbowego o wysokości należnego podatku za miniony rok do 14 lutego każdego roku podatkowego (w brzmieniu obowiązującym do 2 maja 2004 r.) i do 31 maja każdego roku podatkowego (w brzmieniu obowiązującym od 24 sierpnia 2005 r.). odwołujący nie spełniał zatem ciężącego na nim obowiązku, a tego nie zmienia okoliczność podnoszona przez żonę odwołującego, że odwołujący, prowadząc działalność, osiągał niewielkie przychody.

Sąd zaznaczył, że treść dokumentów zawartych w aktach rolniczego organu rentowego nie była kwestionowana przez strony i nie budziła wątpliwości Sądu. Dokumenty te zostały sporządzone zgodnie z przepisami prawa, przez uprawnione do tego osoby i organy, w ramach ich kompetencji, oraz rzetelnie, dlatego Sąd ocenił je jako wiarygodne. Sąd Okręgowy nie uznał za wiarygodne stanowiska odwołującego i świadków w zakresie, w jakim twierdzili, że rolniczy organ rentowy posiadał wiedzę o działaniach odwołującego w spornych okresach.

Sąd Okręgowy uznał zaskarżoną decyzję nr: (...) -PU.402.390.2017 za właściwą w zakresie, w jakim rolniczy organ rentowy, wobec ujawnienia nowych okoliczności, stwierdził ustanie ubezpieczenia społecznego rolników odwołującego w zakresie ubezpieczenia wypadkowego, chorobowego, macierzyńskiego i emerytalno-rentowego od 20 kwietnia 2010 r. w związku z prowadzeniem w tym czasie pozarolniczej działalności gospodarczej. Z tego względu Sąd oddalił odwołania na podstawie art. 477¹⁴ § 1 Kodeksu postępowania cywilnego.

D. M. złożył apelację od wyroku Sądu Okręgowego, zaskarżając wyrok w całości i zarzucając:

1. art. 6 pkt 2c Ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników poprzez jego błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że nie spełnia on przesłanki stałej pracy w gospodarstwie rolnym, a tym samym nie można przypisać mu statusu domownika. Postawiony zarzut polega na nadaniu przez Sąd pierwszej instancji wyrażeniu „stałe pracuje w gospodarstwie rolnym” znaczenia czynienia czegoś „bez przerwy i przez cały czas”. Taka wykładnia określenia „stałości” pracy w gospodarstwie rolnym jest sprzeczna z celem regulacji. Zdaniem odwołującego stałości pracy w gospodarstwie rolnym nie należy rozumieć jako nieustannego, przez cały czas, ciągłego, wykonywania prac w

gospodarstwie. Istota działań domownika, który nie prowadzi zawodowej działalności rolniczej na własny rachunek, sprowadza się do pomocy rolnikowi w prowadzeniu gospodarstwa, czyli do wykonywania prac wskazanych mu przez prowadzącego gospodarstwo. Mając to na uwadze, należy przyjąć za wystarczające dla uznania pracy domownika w gospodarstwie rolnym za stałą, wykonywanie zabiegów agrotechnicznych związanych z prowadzoną produkcją w rozmiarze dyktowanym potrzebami i terminami tych prac oraz używaniem ułatwiającego te prace sprzętu. Stanowisko to nawiązuje do wyroku z 21 kwietnia 1998 r., II UKN 3/98, w którym Sąd Najwyższy przyjął, że praca domownika w gospodarstwie rolnym wykonywana w wymiarze czasu stosownym do prawidłowego jego funkcjonowania, zgodnie z jego strukturą, przy uwzględnieniu jego obszaru oraz ilości pracujących w nim osób, jest pracą stałą tym bardziej, że potwierdzili to wskazani świadkowie;

2. art. 6 pkt 2 i art. 5a Ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników poprzez jego niewłaściwą wykładnię, podczas gdy wskazują one jasno, że domownikiem rolnika może być osoba, dla której praca w gospodarstwie rolnym nie stanowi podstawowego zajęcia i stałego źródła utrzymania. Nie jest wymagane, by domownik poświęcał cały swój czas pracy w gospodarstwie rolnym osoby bliskiej, jak też nie musi czerpać środków utrzymania wyłącznie z tej pracy. Jest to wyraz nowego określenia domownika rolnika. Zgodnie bowiem z art. 2 pkt 2 poprzednio obowiązującej Ustawy z 14 grudnia 1982 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i członków ich rodzin, ubezpieczeniem obejmowany był jedynie domownik, gdy praca w gospodarstwie rolnym stanowiła jego główne źródło utrzymania. O stałości pracy domownika w gospodarstwie rolnym jako przesłance ubezpieczenia na podstawie Ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników decyduje zatem zachowanie przez niego, mimo poszukiwania pracy, gotowości do świadczenia jej na rzecz gospodarstwa w wymiarze czasu stosownym do zakładanego przez rolnika prawidłowego jego funkcjonowania;

3. naruszenie przepisów Ustawy z 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz.U. z 2016 r., poz. 277 ze zm.), w szczególności art. 7 ust. 1 ppkt 2 oraz art. 16 ust. 1 ppkt 2 tej ustawy

4. naruszenie art. 5a w zw. z art. 37 ust. 5 Ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, ponieważ odwołujący poinformował organ o podjęciu działalności gospodarczej, a organ był zobowiązany do wymiany danych na podstawie art. 37 ust. 5 ustawy, zgodnie z którym Kasa wymienia dane dotyczące rolników i domowników, w zakresie określonym w art. 68a ust. 1 Ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, w ramach Systemu Elektronicznej (...) dotyczących Zabezpieczenia Społecznego, o którym mowa w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z 16 września 2009 r. dotyczącym wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.Urz. UE L 284 z 30 października 2009 r., str. 1, z późn. zm.), za pośrednictwem punktu kontaktowego prowadzonego przez Zakład;

5. błędne ustalenie stanu faktycznego sprawy polegającej na mylnym stwierdzeniu ustania ubezpieczenia społecznego rolników, któremu podlegał odwołujący, bo organ nie udowodnił, że nie posiadał wiedzy w zakresie świadczenia pracy sezonowej za granicą wraz z rolnikiem (uczestnikiem) w okresach, kiedy ich praca nie była wymagana w prowadzonym przez uczestnika gospodarstwie rolnym;

6. naruszenie prawa procesowego mające istotny wpływ na wynik sprawy, tj. art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 6 k.c. poprzez dowolną, sprzeczną z zasadami wiedzy, logiki i doświadczenia życiowego oraz przepisami prawa ocenę zebranego w sprawie materiału dowodowego i w konsekwencji błędne ustalenie, że D. M. zataił przed organem, że nie zgłaszał faktu wyjazdu za granicę, które uzasadniałyby wydanie decyzji w trybie art. 83a ust. 1 Ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, podczas gdy to na organie rentowym, który przyjął zgłoszenie do ubezpieczenia, przez ponad 20 lat przyjmował składki i nie kwestionował tytułu D. M. do podlegania ubezpieczeniu, spoczywa ciężar wykazania, że ww. osoba zataiła fakt zatrudnienia w innym kraju, a czemu organ ten nie sprostował, zaś jednocześnie ubezpieczonego nie mogą obciążać błędny organu rentowego, który wydał decyzję o podleganiu przez odwołującego ubezpieczeniu, w sytuacji gdy nie było ku temu podstaw, o czym organ wiedział, bądź miał obiektywną możliwość dowiedzenia się;

7. naruszenie prawa materialnego, tj. art. 83a ust. 1 Ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz art. 41b Ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników poprzez błędną jego wykładnię, a w konsekwencji niewłaściwe przyjęcie, że dopuszczalne jest wydanie decyzji dotyczącej podleganiu ubezpieczeniu społecznemu na podstawie art. 83a ust. 1

Ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych po przedawnieniu należności z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne rolników, podczas gdy fakt przedawnienia należności składkowych, prowadząc do wygaśnięcia zobowiązań z tego tytułu, czyni również niedopuszczalnym ustalenie ustania ubezpieczenia społecznego, na którego poczet składki te były pobrane, jak również wydanie decyzji w tym zakresie.

D. M. wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania, a ewentualnie – zmianę zaskarżonego wyroku i uchylenie decyzji. Odwołujący wniósł również o zasądzenie od rolniczego organu rentowego zwrotu kosztów procesu, w tym zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje.

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie, a zarzuty w niej wskazane nie prowadzą do odmiennej oceny stanu faktycznego sprawy niż ta, której Sąd Okręgowy dokonał i przyjął za podstawę swojego rozstrzygnięcia. D. M. nie podważył ustaleń Sądu Okręgowego o tym, że informował rolniczy organ rentowy o wykonywaniu pracy najemnej na terenie Niemiec w okresach, na które wskazuje formularz E 205 DE wystawiony 1 czerwca 2017 r. przez niemiecką instytucję ubezpieczeniową.

Sąd Okręgowy zasadnie ustalił, że w momencie wydania decyzji z 19 kwietnia 2010 r., na podstawie której stwierdzono spełnienie przez D. M. przesłanek do podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników w czasie prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej, rolniczy organ rentowy nie miał wiedzy o okresach wykonywania przez odwołującego pracy najemnej na terenie Niemiec innych niż przypadających w 2006 r. Z decyzji tej wynika, że rolniczy organ rentowy oceniał sytuację odwołującego pod kątem przesłanek z art. 5a Ustawy z 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, przyjmując, że odwołujący nieprzerwanie podlegał ubezpieczeniu społecznemu rolników od 21 października 2006 r. Takie ustalenie rolniczy organ rentowy potwierdzał w zaświadczeniach wydanych m.in. 23 października 2006 r., 16 czerwca 2010 r., 30 września 2010 r., 26 października 2010 r. i 14 lutego 2012 r., gdyż w nich organ ten zaświadczył, że na dzień wydania tych zaświadczeń odwołujący podlega ubezpieczeniu społecznemu rolników w okresach od 1 października 1995 r. do 25 czerwca 2006 r. oraz nieprzerwanie od 21 października 2006 r. Jednakże z dokumentacji zawartej w aktach rentowych wynika, że poza wnioskami o wydanie zaświadczeń o niezaleganiu w opłacaniu składek i podleganiu ubezpieczeniu społecznemu rolników jako domownik rolnika odwołujący nie informował rolniczego organu rentowego o wykonywaniu sezonowej pracy najemnej w Niemczech ani przed 26 czerwca 2006 r., ani po 20 października 2006 r. Rolniczy organ rentowy otrzymał taką informację dopiero 20 kwietnia 2017 r., ponieważ w tym dniu odwołujący złożył wniosek o prawo do renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym, do którego dołączył dokumentację potwierdzającą jego staż ubezpieczeniowy, w tym również staż pracy za granicą. Dokumentacja ta podważa ustalenia prawomocnej decyzji z 19 kwietnia 2010 r., stwierdzającej spełnienie przez D. M. przesłanek do podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników w czasie prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej. Wobec tego, obecnie rozpoznawana sprawa była rozpoznawana przez rolniczy organ rentowy w trybie wznowienia postępowania przed tym organem na podstawie art. 83a ust. 1 Ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych w zw. z art. 52 ust. 1 Ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, który w sprawach nieuregulowanych w tej ostatniej ustawie odsyła do przepisów Ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. W art. 83a Ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych jest przewidziana ponowna ocena prawna przedmiotu ostatecznej decyzji (podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników) ze względu na ujawnienie istotnych okoliczności istniejących przed wydaniem wcześniejszej decyzji. Artykuł 83a ust. 1 Ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych jest zatem podstawą do ponownego rozpoznania sprawy przed rolniczym organem rentowym, ponieważ została w sprawie wydana prawomocna decyzja organu rentowego, a po uprawomocnieniu się tej decyzji zostały przedłożone nowe dowody lub ujawnione okoliczności istniejące przed wydaniem decyzji, które mają wpływ na prawo lub zobowiązanie. Jeżeli zatem zostały ujawnione istotne okoliczności istniejące przed wydaniem wcześniejszej decyzji, które od początku stanowiły przeszkodę do objęcia odwołującego rolniczym tytułem ubezpieczenia społecznego, to rolniczy organ rentowy mógł wydać decyzję usuwającą wcześniej ustalony bezpodstawnie tytuł ubezpieczenia. Ponowne ustalenie przez organ rentowy tytułu podlegania bądź niepodlegania ubezpieczeniu społecznemu wynikającemu z ujawnienia istotnych okoliczności istniejących przed

wydaniem wcześniejszej decyzji ostatecznej, skutkuje tym, że ponownie wydana na podstawie art. 83a ust. 1 Ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w zw. z art. 52 ust. 1 Ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników deklaratoryjna decyzja o niepodleganiu rolniczemu tytułowi ubezpieczenia społecznego wywołuje skutek z mocą wsteczną – ex tunc. Stanowisko takie zajął Sąd Najwyższy w wyrokach: z 19 września 2007 r. (III UK 39/07); z 11 marca 2008 r. (I UK 256/07) oraz z 9 czerwca 2008 r. (II UK 312/07).

Dokumentacja, jaką dysponował rolniczy organ rentowy po złożeniu przez odwołującego wniosku o rentę rolniczą z tytułu niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym, była nowym dowodem istniejącym przed wydaniem prawomocnej decyzji z 19 kwietnia 2010 r., a ujawnionym po wydaniu tej decyzji. Należy zwrócić uwagę, że 25 lipca 2017 r. do rolniczego organu rentowego wpłynęła uwierzytelniona kopia formularza E 205 DE potwierdzającego okresy ubezpieczenia odwołującego w Niemczech. Zgodnie z treścią formularza E 205 DE odwołujący był objęty niemieckim ubezpieczeniem społecznym w okresach: od 29 października 1980 r. do 30 czerwca 1981 r., od 15 marca 1993 r. do 14 czerwca 1993 r., od 15 lipca 1994 r. do 30 sierpnia 1994 r., od 20 czerwca 1995 r. do 11 września 1995 r., od 10 czerwca 1996 r. do 31 sierpnia 1996 r., od 16 czerwca 1997 r. do 15 września 1997 r., od 15 czerwca 1998 r. do 14 września 1998 r., od 7 czerwca 1999 r. do 31 sierpnia 1999 r., od 1 kwietnia 2000 r. do 30 czerwca 2000 r., od 23 lipca 2001 r. do 19 października 2001 r., od 4 lipca 2002 r. do 29 września 2002 r., od 7 lipca 2003 r. do 28 września 2003 r., od 5 lipca 2004 r. do 30 września 2004 r., od 5 lipca 2005 r. do 2 listopada 2005 r., od 19 czerwca 2006 r. do 22 października 2006 r., od 13 czerwca 2007 r. do 9 października 2007 r., od 3 czerwca 2008 r. do 28 września 2008 r. W toku postępowania odwołujący nie kwestionował faktu, że w okresach, stwierdzonych w zaświadczeniu niemieckiej instytucji ubezpieczeniowej na formularzu E 205 DE, wykonywał prace najemne na terenie N. i w tym czasie był objęty niemieckim ubezpieczeniem emerytalnym. Jeżeli jednak – jak twierdził – informował rolniczy organ rentowy o podjęciu pracy sezonowej w Niemczech w tych okresach albo otrzymał pouczenie rolniczego organu rentowego, że praca najemna na terenie Niemiec nie ma wpływu na podleganie ubezpieczeniu społecznemu rolników w Polsce, to nie przedstawił dowodu, który potwierdzałby jego stanowisko, a ciężar wykazania tego spoczywał na odwołującym. W aktach rentowych znajdują się jedynie dokumenty, które potwierdzają wykonywanie przez odwołującego pracy najemnej w Niemczech w 2006 r. Należą do nich oświadczenie odwołującego z 22 czerwca 2006 r. o zamiarze podjęcia pracy sezonowej w Niemczech od 26 czerwca 2006 r. oraz dwa zaświadczenia niemieckiego pracodawcy odwołującego, z których pierwszy (wydany 6 czerwca 2006 r.) zaświadcza, że odwołujący ma być u niego zatrudniony w okresie od 19 czerwca 2006 r. do 15 października 2006 r., a drugi (wydany 10 października 2006 r.) zaświadcza, że odwołujący pracował w Niemczech od 26 czerwca 2006 r. i miał pracować do 20 października 2006 r. To ostatnie zaświadczenie zostało wydane przed przewidywaną datą zakończenia w 2006 r. pracy sezonowej w Niemczech. Na podstawie tego ostatniego zaświadczenia rolniczy organ rentowy wyłączył odwołującego z polskiego ubezpieczenia społecznego rolników w okresie od 26 czerwca 2006 r. do 20 października 2006 r. z powodu wykonywania pracy najemnej w Niemczech. W dokumencie E 205 DE niemiecka instytucja ubezpieczeniowa zaświadcza podleganie przez odwołującego niemieckiemu ubezpieczeniu społecznemu z tytułu pracy najemnej od 19 czerwca 2006 r. do 22 października 2006 r.

Zgromadzona w aktach rolniczego organu rentowego dokumentacja nie potwierdza stanowiska odwołującego o informowaniu tego organu o wykonywaniu pracy najemnej w Niemczech w innych okresach niż ten przypadający od czerwca 2006 r. do października 2006 r. Nawet w „Informacji” znajdującej się na odwrocie decyzji z 31 października 2006 r., stwierdzającej podleganie odwołującego ubezpieczeniu społecznemu rolników od 21 października 2006 r., rolniczy organ rentowy pouczył odwołującego o obowiązku informowania tego organu w ciągu 14 dni o okolicznościach mających wpływ na podleganie ubezpieczeniu i o zmianach w tych okolicznościach, np. o podjęciu pracy lub pozarolniczej działalności gospodarczej, rodzącej obowiązek podlegania innemu ubezpieczeniu społecznemu. Obowiązek ten wynika z art. 37 ust. 1 Ustawy z 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, a po wydaniu decyzji z 31 października 2006 r. odwołujący sprostował jemu, informując rolniczy organ rentowy jedynie o zamiarze prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej od 20 kwietnia 2010 r.

Ze wskazanych wyżej okoliczności wynika, że rolniczy organ rentowy uzyskał informację o faktycznych okresach wykonywania przez odwołującego pracy najemnej w Niemczech dopiero w momencie rozpoznawania wniosku

odwołującego o przyznanie prawa do renty rolniczej z tytułu pracy w gospodarstwie rolnym, który został złożony 20 kwietnia 2017 r. Przed tym dniem organ rentowy nie miał podstaw do wyłączenia odwołującego z ubezpieczenia społecznego rolników w Polsce w okresach pracy najemnej w Niemczech, ponieważ nie posiadał wówczas wiedzy w tym aspekcie. W tej sytuacji Sąd Okręgowy nie naruszył art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 6 k.c., przyjmując, że odwołujący nie wykazał, aby faktycznie informował rolniczy organ rentowy o wykonywaniu pracy najemnej w Niemczech w spornych okresach innych niż okres przypadający w 2006 r.

Okoliczności te powadzą do wniosku, że organ rentowy zasadnie wyłączył odwołującego z polskiego ubezpieczenia społecznego rolników w okresach wskazanych w zaświadczeniu E 205 DE wydanym przez niemiecką instytucję ubezpieczeniową. To, że rolniczy organ rentowy wydał dwie decyzje z 8 września 2017 r. w tym zakresie, wynika tylko z tego, że wyłączenie z ubezpieczenia społecznego rolników nastąpiło po analizie sytuacji odwołującego przed 1 maja 2004 r. i od tej daty. Należy zwrócić uwagę, że od 1 maja 2004 r. Polska uzyskała członkostwo w Unii Europejskiej, a w rezultacie weszła do wspólnotowego porządku prawnego, w tym również w zakresie przepisów wspólnotowych dotyczących koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego. Wobec tego, sytuacja odwołującego do 30 kwietnia 2004 r., poprzedzającego akces Polski do Unii Europejskiej, została oceniona na tle prymatu polskich przepisów w ówczesnym brzmieniu, w tym pod kątem art. 1 ust. 1 Ustawy z 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz.U. 1991 Nr 7, poz. 24), zgodnie z którym ubezpieczenie społeczne rolników obejmowało mających obywatelstwo polskie rolników i pracujących z nimi domowników, na zasadach określonych w ustawie, z uwzględnieniem zawartej w art. 6 pkt 2 tej ustawy definicji domownika rolnika, czyli osoby bliskiej rolnikowi, która ukończyła 16 lat, pozostaje z rolnikiem we wspólnym gospodarstwie domowym lub zamieszkuje na terenie jego gospodarstwa rolnego albo w bliskim sąsiedztwie oraz stale pracuje w tym gospodarstwie rolnym i nie jest związana z rolnikiem stosunkiem pracy. Zgodnie z wówczas obowiązującym art. 3a tej ustawy ubezpieczenie społeczne rolników ustaje z końcem kwartału, w którym ustały okoliczności uzasadniające podleganie ubezpieczeniu, czyli m.in. wtedy, gdy w myśl art. 16 ust. 1 pkt 2 w zw. z art. 16 ust. 1 pkt 1 w zw. z art. 16 ust. 3 Ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, domownik rolnika, którego gospodarstwo obejmuje obszar użytków rolnych powyżej 1 ha przeliczeniowego lub dział specjalny, podlega innemu (niż ubezpieczenie społeczne rolników) ubezpieczeniu społecznemu lub ma ustalone prawo do emerytury lub renty, lub ma ustalone prawo do świadczeń z ubezpieczeń społecznych. Oznacza to, że w świetle ustępu 3 tego artykułu domownik rolnika nie podlega rolniczemu ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu z mocy ustawy, jeżeli podlega innemu ubezpieczeniu społecznemu lub ma ustalone prawo do emerytury lub renty, lub ma ustalone prawo do świadczeń z ubezpieczeń społecznych. Osobą podlegającą innemu ubezpieczeniu społecznemu jest osoba podlegająca obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowemu na podstawie przepisów o systemie ubezpieczeń społecznych lub objęta przepisami o zaopatrzeniu emerytalnym bądź objęta ubezpieczeniem społecznym innego państwa. Jeżeli zatem domownik rolnika podlega innemu ubezpieczeniu społecznemu, to nie podlega z mocy ustawy ubezpieczeniu społecznemu rolników. Właściwa wykładnia cytowanych przepisów prowadzi do wniosku, że podleganie ubezpieczeniu społecznemu z innego tytułu „wyprzedza” ubezpieczenie rolnicze. Dotyczy to również sytuacji, gdy osoba wymieniona w art. 16 ust. 1 pkt 2 Ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników ma ustalone prawo do emerytury lub renty z ZUS bądź ma ustalone prawo do świadczeń z ubezpieczeń społecznych.

Jeżeli zatem przed 1 kwietnia 2004 r., tj. przed wejściem Polski do Unii Europejskiej, odwołujący spełniał przesłanki do objęcia go polskim ubezpieczeniem społecznym rolników i jednocześnie niemieckim ubezpieczeniem społecznym z tytułu pracy najemnej w Niemczech, to w myśl art. 16 ust. 3 Ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników powinien być objęty tylko ubezpieczeniem z tytułu wykonywania pracy najemnej w Niemczech. Tego dotyczy decyzji rolniczego organu rentowego z 8 września 2017 r. (znak (...) -PU.402.388.2017), stwierdzająca ustanie ubezpieczenia społecznego rolników D. M. w zakresie ubezpieczenia wypadkowego, chorobowego i macierzyńskiego oraz ubezpieczenia emerytalno-rentowego w okresach od 16 czerwca 1997 r. do 15 września 1997 r., od 15 czerwca 1998 r. do 14 września 1998 r., od 7 czerwca 1999 r. do 31 sierpnia 1999 r., od 1 kwietnia 2000 r. do 30 czerwca 2000 r., od 23 lipca 2001 r. do 19 października 2001 r., od 4 lipca 2002 r., do 29 września 2002 r. i od 7 lipca 2003 do 28 września 2003 r. Zmiana tej decyzji dokonana 26 października 2017 r. co do niektórych z wymienionych okresów objętych pierwotną decyzją nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia w sprawie. Istotne jest bowiem, że ostatni okres wyłączenia z ubezpieczenia społecznego rolników kończy się 28 września 2008 r.

Druga decyzja z 8 września 2017 r. (znak (...) -PU.402.389.2017) stwierdza ustanie ubezpieczenia społecznego rolników z powodu wykonywania przez odwołującego pracy najemnej w Niemczech w okresach przypadających od 5 lipca 2004 r. do 28 września 2008 r., czyli po wejściu Polski do Unii Europejskiej. Zgodnie z art. 1 ust. 1 Ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników ubezpieczenie społeczne rolników obejmuje, na zasadach określonych w ustawie, rolników i pracujących z nimi domowników, którzy: 1) posiadają obywatelstwo polskie lub 3) są obywatelami państw członkowskich Unii Europejskiej, Konfederacji Szwajcarskiej lub państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - stron umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym. Zgodnie z ustępem 1a tego przepisu ubezpieczenie społeczne rolników obejmuje obywateli, o których mowa w ust. 1 pkt 3, jeżeli przepisy Unii Europejskiej dotyczące stosowania systemów zabezpieczenia społecznego nie stanowią inaczej. W spornym okresie przypadającym od 5 lipca 2004 r. do 28 września 2008 r., które są przedmiotem drugiej decyzji, obowiązywało Rozporządzenie Rady (EWG) Nr 1408/71 z dnia 14 czerwca 1971 r. w sprawie stosowania systemów zabezpieczenia społecznego do pracowników najemnych i ich rodzin przemieszczających się we Wspólnocie. Rolniczy organ rentowy błędnie powołał się w drugiej decyzji na Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, choć te – zgodnie z art. 91 – ma zastosowanie dopiero od wejścia w życie Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczące wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, czyli od 1 maja 2010 r. Jednakże wskazana przez rolniczy organ rentowy podstawa prawna nie wiąże sądu. Sąd Okręgowy zasadnie rozpatrywał sytuację odwołującego na podstawie art. 13 Rozporządzenia Rady (EWG) NR 1408/71 z dnia 14 czerwca 1971 r. w sprawie stosowania systemów zabezpieczenia społecznego do pracowników najemnych i ich rodzin przemieszczających się we Wspólnocie. Niewątpliwie polski rolniczy organ rentowy, dysponując informacją niemieckiej instytucji ubezpieczeniowej o objęciu odwołującego niemieckim ustawodawstwem w zakresie pracowniczego ubezpieczenia społecznego w okresach od 5 lipca 2004 r. do 30 września 2004 r., od 5 lipca 2005 r. do 2 listopada 2005 r., 19 czerwca 2006 r. do 22 października 2006 r., od 13 czerwca 2007 r. do 9 października 2007 r., od 3 czerwca 2008 r. do 28 września 2008 r., nie mógł postąpić inaczej, jak tylko stwierdzić ustanie polskiego ubezpieczenia społecznego rolników w tych okresach. Prawomocne objęcie odwołującego niemieckim ustawodawstwem w zakresie pracowniczego ubezpieczenia społecznego w spornych okresach prowadziło do tego, że odwołujący podlegał ubezpieczeniu społecznemu z tytułu tylko jednej aktywności, tj. pracy najemnej wykonywanej w Niemczech. Wobec tego – zgodnie z art. 13 ust. 1 i ust. 2 lit. a rozporządzenia Nr 1408/71 (w których została wyrażona zasada podlegania osoby ubezpieczonej ustawodawstwu tylko jednego państwa członkowskiego, czyli z tytułu wykonywania w tym państwie członkowskim pracy najemnej) – odwołujący podlegał ustawodawstwu tego państwa członkowskiego, w którym wykonywał pracę najemną, czyli ustawodawstwu niemieckiemu. Ten unijny przepis nie pozostaje w kolizji z przepisami polskimi o ubezpieczeniu społecznym rolników, ponieważ zgodnie z art. 16 ust. 1 pkt 2 w zw. z ust. 3 Ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, domownik rolnika nie podlega ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu rolników, jeżeli podlega on innemu ubezpieczeniu społecznemu lub ma ustalone prawo do emerytury lub renty, lub ma ustalone prawo do świadczeń z ubezpieczeń społecznych. Jeżeli zatem prawomocnie objęto odwołującego niemieckim ubezpieczeniem społecznym z tytułu wykonywania pracy najemnej w Niemczech w okresach od 5 lipca 2004 r. do 30 września 2004 r., od 5 lipca 2005 r. do 2 listopada 2005 r., od 19 czerwca 2006 r. do 22 października 2006 r., od 13 czerwca 2007 r. do 9 października 2007 r., od 3 czerwca 2008 r. do 28 września 2008 r., to odwołujący zasadnie został wyłączony z ubezpieczenia społecznego rolników w tych okresach. Należy zwrócić uwagę, że decyzja rolniczego organu rentowego z 8 września 2017 r. (znak (...) -PU.402.389.2017) za prace najemną w 2006 r. wyłącza odwołującego z ubezpieczenia społecznego rolników tylko w okresie od 19 czerwca 2006 r. do 25 czerwca 2006 r. oraz od 21 października 2006 r. do 22 października 2006 r. Wynika to z tego, że prawomocną decyzją z 22 czerwca 2006 r. odwołujący został już wyłączony z ubezpieczenia społecznego rolników z mocy ustawy od 26 czerwca 2006 r., a decyzją z 31 października 2006 r. ponownie objęto go tym ubezpieczeniem od 21 października 2006 r.

Trzecia zaskarżona w sprawie decyzja rolniczego organu rentowego z 8 września 2017 r. (znak: (...) -PU.402.390.2017) stwierdza ustanie ubezpieczenia społecznego rolników skarżącego od 20 kwietnia 2010 r., tj. od dnia rozpoczęcia prowadzenia działalności gospodarczej. Decyzja ta jest konsekwencją wydania poprzednich zaskarżonych w sprawie

decyzji i dotyczy tego, że odwołujący, deklarujący rozpoczęcie pozarolniczej działalności gospodarczej w okresie podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników jako domownik rolnika, nie wykazał do dnia podjęcia pozarolniczej działalności gospodarczej nieprzerwanego okresu podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników, który w myśl art. 5a Ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników (w brzmieniu obowiązującym od 2 maja 2004 r.) wynosi co najmniej 3 lata. Stosownie bowiem do art. 5a Ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników warunkiem podlegania rolniczemu ubezpieczeniu społecznemu przez rolnika (domownika), który podejmuje pozarolniczą działalność gospodarczą, jest uprzednie, trwające nieprzerwanie przynajmniej przez 3 lata podleganie z mocy ustawy ubezpieczeniu społecznemu rolników w pełnym zakresie, poprzedzające bezpośrednio datę rozpoczęcia tej działalności.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego wskutek wyłączenia odwołującego na podstawie dwóch poprzednich zaskarżonych decyzji z 8 września 2017 r. z ubezpieczenia społecznego rolników w okresach wskazanych w tych decyzjach, rozpoczęcie przez odwołującego prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej od 20 kwietnia 2010 r. nie zostało poprzedzone 3-letnim, nieprzerwanym podleganiem ubezpieczeniu społecznemu rolników z mocy ustawy. Faktycznie nieprzerwane podleganie temu ubezpieczeniu nastąpiło bowiem dopiero od 29 września 2008 r. i trwało niecałe dwa lata.

Mając na uwadze powyższe okoliczności, apelacja odwołującego nie zasługuje na uwzględnienie i podlega oddaleniu na podstawie art. 385 Kodeksu postępowania cywilnego.

SSO del. Tomasz Madej SSA Alicja Sołowińska Teresa Suchcicka